

NIPG
Ziekteverzuimstatistiek

**Informatieve Brochure
en Handleiding**

Herdruk, november 1992

Nederlands Instituut voor
Praeventieve Gezondheidszorg TNO
Wassenaarseweg 56 Leiden

Postadres:
Postbus 124
2300 AC Leiden

Telefoon: 071 - 181181
Doorkiesnummer verzuimstatistiek: 071 - 181819
Contactpersoon: mevrouw J.S. Sikkema-de Graaff

5e (aangepaste) druk, november 1992

© 1986 Nederlands Instituut voor Praeventieve Gezondheidszorg TNO
Publikatienummer 86014

Voor de rechten en verplichtingen van de opdrachtgever met betrekking tot de inhoud van dit rapport wordt verwezen naar de Algemene Voorwaarden van TNO.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, openbaar gemaakt, en/of verspreid door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het NIPG-TNO.

INHOUD

	pag.
1. ENIGE HOOFDLIJNEN VOORAF	1
1.1. Doel van de NIPG-verzuimstatistiek	1
1.2. De deelnemende organisaties	1
1.3. Wat de organisaties insturen resp. terugontvangen	2
1.4. Voorwaarden om deel te nemen	3
2. WAT DE DEELNEMENDE ORGANISATIES INSTUREN	5
2.1. Afspraken over het inzenden van de Wekelijkse Opgave Verzuim	5
2.2. Wijze van invullen van de Wekelijkse Opgave Verzuim	5
2.3. Correcties op onjuist ingevulde opgaven	8
3. WAT DE DEELNEMENDE ORGANISATIES TERUGONTVANGEN	9
3.1. Inleiding	9
3.2. De drie verzuimcirculaires	10
3.3. Het jaaroverzicht	12
3.4. Het verkorte jaaroverzicht	14
4. DEFINITIES, PRAKTISCHE AFSPRAKEN EN FORMULES	15
4.1. Definities van begrippen	15
4.2. Praktische afspraken over begin en einde verzuim	15
4.3. Formules van verzuimaten met cijfervoorbeelden	17
5. RECENTE PUBLIKATIES VAN HET NIPG OVER ZIEKTEVERZUIM	19

1. ENIGE HOOFDLIJNEN VOORAF

1.1. Doel van de NIPG-verzuimstatistiek

Met de bedoeling om deelnemende organisaties en andere belangstellenden een goed inzicht te verschaffen in het ziekteverzuim in ons land, verzorgt het Nederlands Instituut voor Praeventieve Gezondheidszorg TNO een verzuimstatistiek. Deze heeft het karakter van een uitwisselingssysteem van ziekteverzuimcijfers (de term uitwisselingssysteem wordt hier gebruikt omdat de deelnemende organisaties hun verzuimcijfers, via het NIPG, als het ware met elkaar uitwisselen). Het doel van deze verzuimstatistiek is dus om bedrijven en instellingen (van week tot week) een actueel inzicht te verschaffen in de hoogte van het eigen verzuim ten opzichte van dat van andere deelnemende organisaties. Hierdoor kunnen deze beschikken over een tijdig signaal dat er mogelijkwijze iets aan de hand is met het verzuim in het eigen bedrijf.

Door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) worden de verkregen verzuimcijfers ook regelmatig in verschillende publikaties opgenomen.

Tenslotte fungeren de verzuimcijfers voor het NIPG/TNO zelf als een bron van materiaal, waarop van tijd tot tijd nadere wetenschappelijke analyses plaatsvinden, die meestal hun neerslag vinden in publikaties (zie overzicht van recente NIPG-publikaties in hoofdstuk 5 van deze brochure).

1.2. De deelnemende organisaties

Aan de NIPG-ziekteverzuimstatistiek kunnen alle in Nederland gevestigde bedrijven en instellingen meedoen.

Het huidige deelnemersbestand bestaat uit bedrijven en instellingen uit diverse sectoren van het Nederlandse bedrijfsleven, met in het totaal 200.000 werknemers.

In grote lijnen doen op dit ogenblik - 1991 - bedrijven en instellingen uit de volgende bedrijfsgroepen mee aan de statistiek (tussen haakjes de aantallen werknemers):

Technische apparaten	(61.000)
Metaal	(54.000)
Gemeentebedrijven	(6.000)
Levensmiddelen	(8.000)
Chemie	(27.500)
Rubber	(3.000)
Bouwmaterialen	(1.000)
Vervoer	(18.000)
Administratieve bedrijven	(21.000)
Overige bedrijven	(1.500)

Totaal	(201.000)

Tenslotte kan nog opgemerkt worden, dat zodra er voldoende bedrijven, die op gelijksoortig terrein werkzaam zijn, verzuimgegevens beschikbaar stellen, er in principe een nieuwe bedrijfsgroep in het leven kan worden geroepen. Het nieuwe groepstotaal biedt dan een zinvolle extra vergelijkingsmogelijkheid.

1.3. Wat de organisaties insturen resp. terugontvangen

De deelnemende bedrijven en instellingen verstrekken op een voorgedrukt formulier wekelijks aan het NIPG/TNO te Leiden het aantal nieuwe verzuimgevallen, het aantal herstelmeldingen, het aantal zieken per dag en de personeelssterkte, gesplitst voor mannelijke en vrouwelijke werknemers.

Bovendien wordt het op prijs gesteld, als de deelnemende organisaties afzonderlijke wekelijkse opgaven inzenden voor de produktiesector en de administratieve sector ("arbeiders" en "beambten").

De belasting voor de deelnemende organisaties is dus vrij gering, omdat géén gegevens over individuele werknemers ingestuurd behoeven te worden.

Het NIPG/TNO verwerkt de binnengekomen gegevens van de bedrijven, voegt ze samen en rapporteert ze per week, per vier weken, per kwartaal en per jaar terug aan de deelnemende organisaties.

Elke deelnemers ontvangt dus periodiek (per week, per vier weken, per kwartaal en per jaar) de eigen gegevens, alsmede die van alle andere deelnemende organisaties. Door de gestandaardiseerde berekeningswijze zijn de gegevens van de deelnemers vergelijkbaar.

De gegevens worden teruggereporteerd in de volgende verzuimmaten:

- het verzuimpercentage (V%)
- de verzuimmeldingsfrequentie (FR)
- de herstelmeldingsfrequentie (HFR) en/of
- de (geschatte) gemiddelde duur per geval in kalenderdagen (GD).

Deze verzuimmaten worden onder andere berekend voor :

- het bedrijf als geheel
- de bedrijfsgroep (bijv. metaal, chemie, levensmiddelen, administratieve bedrijven, etc.)
- het totaal van alle deelnemende organisaties
- mannen/vrouwen/mannen en vrouwen te zamen
- produktie en administratie
- provincie en/of regio.

1.4. Voorwaarden om deel te nemen

De NIPG-verzuimstatistiek is bestemd voor alle bedrijven en instellingen. Het aantal werknemers per organisatie dient echter wel minstens 10 mannen of 10 vrouwen te zijn, omdat het niet zinvol is gegevens over kleinere groeperingen te bewerken en te publiceren. Men dient namelijk te bedenken dat in cijfers van kleine groepjes werknemers grote fluctuaties kunnen voorkomen. Bovendien

wordt in dergelijke cijfers het verzuim van individuele werknemers sneller identificeerbaar, hetgeen niet de bedoeling is.

Als tegemoetkoming in de kosten betalen de organisaties, jaarlijks een kleine bijdrage. Voor 1991 bedraagt deze (excl. BTW) f. 165,- per jaar. Geringe jaarlijkse verhogingen behoren tot de mogelijkheden.

De opzet brengt uniforme regels met zich mee, die in grote lijnen de bepalingen uit de Ziektewet volgen. Deze regels dienen zowel door het NIPG als door de bedrijven te worden nageleefd.

Op daartoe bestemde WOV-formulieren (Wekelijkse Opgave Verzuim) melden de organisaties hun verzuimgegevens aan het NIPG/TNO.

Hoewel het begin van elk kalenderjaar het beste tijdstip is om zich bij de statistiek aan te sluiten, is dit ook op elke andere datum mogelijk. Desgewenst kunnen de gegevens uit een voorgaande periode achteraf nog worden verwerkt.

2. WAT DE DEELNEMENDE ORGANISATIES INSTUREN

2.1. Afspraken over het inzenden van de Wekelijkse Opgave Verzuim

De bedrijven en instellingen melden hun verzuimgegevens door het inzenden van een WOV-formulier (Wekelijkse Opgave Verzuim); zie pagina 6) aan: het Nederlands Instituut voor Praeventieve Gezondheidszorg TNO, Verzuimstatistiek, Postbus 124, 2300 AC Leiden.

Deze formulieren worden van tevoren door het NIPG verstrekt.

Als een verzuimopgave binnen 10 dagen na het einde van de betreffende week in het bezit van het NIPG/TNO is, dan zijn de gegevens nog op tijd voor alle uit te voeren bewerkingen en voor opname in de betreffende weekcirculaire. Het is niet de bedoeling dat gegevens, die om welke reden dan ook, niet tijdig kunnen worden verstrekt achterwege blijven. Deze worden dan later opgenomen in bijvoorbeeld het vier weken- of het kwartaaloverzicht. Ook indien er in een willekeurige week geen verzuim plaatsvindt, dient een formulier te worden ingezonden.

Ontwikkelingen in het bedrijfsleven zijn er de oorzaak van dat de tweedeling arbeiders/beambten, of meer actueel produktie/administratie, in de loop der jaren minder vanzelfsprekend werd. Om ook aan de wensen van deze organisaties tegemoet te komen, zijn er thans twee mogelijkheden waarop gegevens kunnen worden verwerkt. Hoewel de voorkeur nog steeds uitgaat naar twee afzonderlijke verzuimopgaven, één met betrekking tot de produktiesector en één met betrekking tot de administratieve sector, kan ook worden volstaan met een samenvoeging van deze beide. De nog wel onderverdeelde gegevens worden niet alleen afzonderlijk, doch ook als totaal in de "output" vermeld. Daardoor zijn zij ook rechtstreeks vergelijkbaar met de cijfers van de organisaties die niet-onderverdeelde gegevens insturen.

2.2. Wijze van invullen van de Wekelijkse Opgave Verzuim

Om te beginnen een voorbeeld van een ingevuld formulier (Wekelijkse Opgave Verzuim).

**WEKELIJKSE
OPGAVE
VERZUIM**

Nederlands Instituut voor Praeventieve Gezondheidszorg
Verzuimstatistiek Postbus 124 2300 AC Leiden Doorkiesnummer: 071-181819

NIPG/TNO

bedrijfsnaam	DE PRODUCENT										serie					periode					bedrijfscode						
groep	Productie										1	0	0	1								9	9	9	9		
week	3 t/m 9 maart 1991										1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		

MANNELIJKE WERKNEMERS

VROUWELIJKE WERKNEMERS

datum	aantal verzuim-meldingen			aantal herstel-meldingen			aantal zieken per dag			personeelssterkte per dag			aantal verzuim-meldingen			aantal herstel-meldingen			aantal zieken per dag			personeelssterkte per dag					
zo 3/3	1			0			104			1247									25			257					
ma 4/3	9			20			93			1250			5			7			23								
di 5/3	3			1			95			1253			3			2			24								
wo 6/3	5			3			97			1253			1			2			23								
do 7/3	7			5			98*			1252			1						24								
vr 8/3	0			2			96			1252						2			22								
za 9/3	0			0			96			1252									22			257					
totaal	2	5		3	1		6	7	9	8	7	5	9	1	0	1	3		1	6	3	1	7	9	9		
	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34														
	gemiddelde personeelssterkte												gemiddelde personeelssterkte														
	1251												257														
	353637383940												545556575859														

Eventuele toelichtingen op het bovenstaande (zie handleiding): * 1 man von ZW naar WAO

Omdat ieder WOV-formulier (zie voorbeeld hierboven) rechtstreeks als verwerkingsdocument wordt gebruikt, is het van belang om het volgens onderstaande instructies in te vullen:

In het bovenste blok

- bedrijfsnaam : naam van het bedrijf met eventuele vestigingsplaats
- groep : bedrijfspgroep, indien van toepassing aangevuld met de term productie of administratie (over de indeling in een bedrijfspgroep vindt overleg plaats met het NIPG/TNO)
- week : begin- en einddatum van de betreffende week (of weeknummer)
- serie en periode : in te vullen door het NIPG
- bedrijfscode : van tevoren door het NIPG toegekende nummer, dat in het algemeen naar de betreffende bedrijfspgroep verwijst (2 cijfers) en het volgnummer van het bedrijf (3 cijfers).

In het middelste blok

op de regels zo t/m za:

- datum
- aantal verzuimmeldingen bij de mannelijke werknemers
- aantal herstelmeldingen bij de mannelijke werknemers^{*}
- aantal zieken per dag bij de mannelijke werknemers^{**}
- personeelssterkte per dag bij de mannelijke werknemers^{***}
- aantal verzuimmeldingen bij de vrouwelijke werknemers
- aantal herstelmeldingen bij de vrouwelijke werknemers^{*}
- aantal zieken per dag bij de vrouwelijke werknemers^{**}
- personeelssterkte per dag bij de vrouwelijke werknemers^{***}

op de regel totaal: het totaal per kolom

Onder gemiddelde personeelssterkte: de gemiddelde personeelssterkte van mannelijke, respectievelijk vrouwelijke werknemers in de betreffende week.

Alle werknemers die in dienst zijn van de deelnemende organisaties en in principe in aanmerking komen voor een uitkering krachtens de Ziektewet, vormen de populatie van het NIPG-verzuimstatistiek. Het gaat dus om het aantal in dienst zijnde personen, niet om het aantal functies of het aantal man/vrouw-jaren. Dit betekent ook dat part-timers worden meegeteld alsof zij volledig in dienst zijn. Het is niet de bedoeling dat een werknemer, die pas op maandag weer aan het werk gaat bijvoorbeeld al op zaterdag als hersteld wordt aangemerkt, ook al zou hij die dag arbeidsgeschikt zijn. Het verzuimpercentage zou anders in vergelijking met andere bedrijven in gunstige zin worden beïnvloed.

* Dit aantal omvat alle werknemers die het werk volledig of gedeeltelijk hebben hervat.

** Het aantal zieken per dag is het aantal zieken van de voorgaande dag plus het aantal verzuimmeldingen, verminderd met het aantal herstelmeldingen en gevallen van einde verzuim onder b t/m e op blz. 16.

*** Eventueel kan worden volstaan met een week- of maandgemiddelde.

Verdere informatie op het formulier

Onder het kopje "Eventuele toelichting op het bovenstaande" op het WOV-formulier kunnen met name mededelingen gedaan worden die betrekking hebben op Einde verzuim, zie paragraaf 4.2. van deze brochure. Het gaat daarbij dus om werknemers, die, zonder dat van werkhervatting sprake is, niet meer tot het aantal zieken per dag behoren. Redenen hiertoe zijn onder andere: overlijden, pensionering, VUT/SUM, ontslag en overgang van de Ziektewet naar de WAO. In dergelijke gevallen dient men het aantal personen, onderverdeeld naar geslacht (bijvoorbeeld 3 mannen en 1 vrouw) alsmede de ingangsdatum van het "einde verzuim" te vermelden.

Er kunnen echter ook correcties op voorgaande opgaven worden aangegeven, of er kan een aanzienlijk verschil in personeelssterkte ten opzichte van de voorgaande week op worden toegelicht.

2.3. Correcties op onjuist ingevulde opgaven

Het verdient aanbeveling gedurende enige tijd een kopie of doorslag van ieder ingevuld WOV-formulier te bewaren. Bij navraag, omdat bijvoorbeeld de gegevens van de ene week niet aansluiten op die van de voorgaande week, kan dit veel tijd besparen. Het beginsaldo van het aantal zieken op zondag dient namelijk aan te sluiten op het saldo van de zaterdag van de voorafgaande week.

3. WAT DE DEELNEMENDE ORGANISATIES TERUGONTVANGEN

3.1. Inleiding

Het NIPG brengt verslag uit van de ontvangen verzuimgegevens in de vorm van circulaire (per week, per vier weken en per kwartaal) en als jaaroverzicht.

Hieronder treft men voorbeelden aan van groeps- en regiototalen van het vierde kwartaal van 1990.

C I R C U L A I R E V E R Z U I M S T A T I S T I E K

	MANNELIJKE WERKNEMERS				VROUWELIJKE WERKNEMERS				TOTAAL AANTAL WERKNEMERS			
	V%	FR	GD	PERS	V%	FR	GD	PERS	V%	FR	GD	PERS
GROEPSTOTALEN	4e KWARTAAL - 29 SEP T/M 29 DEC 1990 -											
11 TN.APP	4.6	34.9	11.6	50260	9.7	61.9	13.8	10912	5.5	39.7	12.2	61172
12 METTOT	7.9	47.0	15.0	49942	11.4	58.5	17.2	3610	8.1	47.8	15.1	53552
19 G.BEDR	8.5	43.2	17.8	4781	9.9	71.2	12.3	660	8.7	46.6	16.8	5441
30 LEVMID	8.7	39.8	19.5	6374	15.2	54.4	24.7	1380	9.8	42.4	20.7	7754
40 CHEMIE	5.7	40.5	12.6	23224	8.6	63.7	12.1	3289	6.1	43.4	12.5	26513
41 RUBBER	8.8	46.0	16.8	2850	11.5	64.5	16.4	62	8.9	46.4	16.7	2912
55 BOUWMA	8.7	33.4	23.0	969	11.1	58.6	17.4	58	8.8	34.9	22.5	1027
60 VRVOER	6.8	52.4	11.6	14270	8.1	71.7	10.2	4097	7.1	56.7	11.2	18367
80 ADMBED	5.5	48.1	10.2	11542	9.3	68.4	12.1	9834	7.2	57.4	11.2	21376
99 OV.BED	8.2	41.6	18.0	1043	9.4	54.5	15.8	112	8.3	42.9	17.7	1155
ALG.TL	6.4	42.4	13.4	165255	9.7	64.6	13.3	34014	7.0	46.2	13.4	199269

	MANNELIJKE WERKNEMERS				VROUWELIJKE WERKNEMERS				TOTAAL AANTAL WERKNEMERS			
	V%	FR	GD	PERS	V%	FR	GD	PERS	V%	FR	GD	PERS
TOTALEN PER REGIO	4e KWARTAAL - 29 SEP T/M 29 DEC 1990 -											
1 GR.F.D	6.3	36.3	15.5	7313	11.1	61.2	16.3	1787	7.2	41.2	15.7	9100
2 O.YSSL	5.6	41.4	12.1	8304	9.9	68.7	12.5	964	6.1	44.2	12.1	9268
3 GELD.	6.7	42.6	14.1	8097	9.9	65.7	13.4	1173	7.1	45.5	14.0	9270
4 UTR.	8.5	44.0	17.2	1577	8.4	58.9	12.4	280	8.5	46.3	16.3	1857
5 N.HOLL	7.0	50.3	12.4	48109	9.9	71.0	12.4	9137	7.4	53.6	12.4	57246
6 Z.HOLL	6.5	45.2	12.8	22397	10.2	61.8	14.8	2447	6.8	46.8	13.0	24844
7 ZLD.NB	5.7	36.4	13.7	48297	9.9	61.5	14.3	9450	6.4	40.5	13.9	57747
8 LIMB.	7.8	33.6	20.0	13088	11.4	49.3	20.1	1903	8.3	35.6	20.0	14991
9 REST	4.9	44.6	9.9	8075	8.1	66.1	11.0	6874	6.4	54.5	10.5	14949
ALG.TL	6.4	42.4	13.4	165257	9.7	64.6	13.3	34015	7.0	46.2	13.4	199272

V% = AANTAL VERZUIMDE KALENDERDAGEN PER 100 KALENDERDAGEN
 FR = MELDINGSFREKVENTIE: AANTAL VERZUIMMELDINGEN PER KWARTAAL PER 100 WERKNEMERS
 GD = SCHATTING GEMIDDELDE VERZUIMDUUR IN KALENDERDAGEN PER VERZUIMGEVAL
 PERS = GEMIDDELDE PERSONEELSSTERKTE

Om een optimale vergelijkbaarheid te bevorderen wordt gebruik gemaakt van de volgende uniforme verzuimmaten en andere grootheden:

- V% = aantal verzuimde kalenderdagen per 100 kalenderdagen
- FR = meldingsfrequentie (aantal verzuimmeldingen per 100 werknemers)
- HFR = herstelmeldingsfrequentie (aantal herstelmeldingen per 100 werknemers)
- GD = schatting gemiddelde verzuimduur in kalenderdagen per verzuimgeval*
- PERS = gemiddelde personeelssterkte.

De formules van de verzuimmaten treft men aan in paragraaf 4.3. van deze brochure.

De verzuimgegevens staan in volgorde van codenummer (bedrijfsgroep en volgnummer) gerangschikt (bijv. 12.001, 12.002 etc., waarbij de eerste twee cijfers de bedrijfsgroep weergeven en de laatste drie het bedrijfsnummer binnen de groep). Sedert 1985 vindt men in horizontale richting de verzuimcijfers voor respectievelijk de mannelijke, de vrouwelijke en het totaal aantal werknemers. De totaalgegevens per bedrijfsgroep worden voorafgegaan door die van productie en administratie.

3.2. De drie verzuimcirculaires

De opbouw van de drie circularies (week, vier weken, kwartaal) is nagenoeg dezelfde. Dat zij primair gericht zijn op zo actueel mogelijke informatie over het verzuim gaat meestal enigszins ten koste van de volledigheid van de beschikbare gegevens (niet alle organisaties slagen er namelijk altijd in direct na afloop van

* Omdat er geen gegevens over individuele werknemers verzameld worden, kan de gemiddelde verzuimduur niet op grond van duurverdelingen worden berekend, doch dient met een schatting te worden volstaan. Naarmate het tijdvak waarover de duur berekend wordt langer is, zal de verkregen schatting de werkelijkheid beter benaderen.

de betreffende week hun gegevens in te sturen). De tabel met de groepstotalen op bladzijde 1 van de circulaires en de tabel per regio (9 districten plus een rest-groep) worden daarom steeds aangevuld met de cijfers over het voorafgaande tijdvak (week, vier weken, kwartaal). In de laatstgenoemde cijfers zijn dan ook de nagekomen gegevens verwerkt. Indien men over een bepaald tijdvak beide totalen ter beschikking heeft, kan men het beste de voorkeur geven aan de laatst-berekende (meer bedrijven omvattende) totalen.

Vanaf bladzijde 2 van de circulaires volgen de cijfers van alle bedrijven afzonderlijk. De circulaires worden afgesloten met algemene totalen van de produktiesector, de administratieve sector, de niet-onderverdeelde gegevens en met het uiteindelijke totaal.

De in de circulaire voorkomende verzuimmaten, de verschijningsdata en nog andere aspecten worden hieronder samengevat.

De weekcirculaire (kleur wit)

- Berekende gegevens: V%, FR, HFR en PERS
- Streefdatum van verschijning: twee weken na de laatste dag van de betreffende week
- Waarschuwing: doordat mogelijk nog niet alle opgaven binnen zijn, kunnen later berekende totalen afwijken van de totalen in de weekcirculaire.

De vier weken-circulaire (kleur chamois)

- Berekende gegevens: V%, FR, GD en PERS
- Streefdatum van verschijning: drie weken na het beëindigen van de betreffende periode.

De kwartaalcirculaire (kleur groen)

- Berekende gegevens: V%, FR, GD en PERS
- Streefdatum van verschijning: drie weken na het beëindigen van het betreffende kwartaal
- Ontbrekende gegevens: indien van toepassing, worden de bedrijven veelal van tevoren verzocht ontbrekende formulieren in te zenden.

3.3. Het jaaroverzicht

In het jaaroverzicht wordt, naast een opsomming van de over het kalenderjaar berekende cijfers, in de vorm van een beschouwing aandacht besteed aan het verloop van het verzuim in de tijd, ook ten opzichte van voorafgaande jaren. De jaarcijfers van het NIPG vervullen een belangrijke functie bij de samenstelling van het jaarverslag van een groot aantal bedrijven.

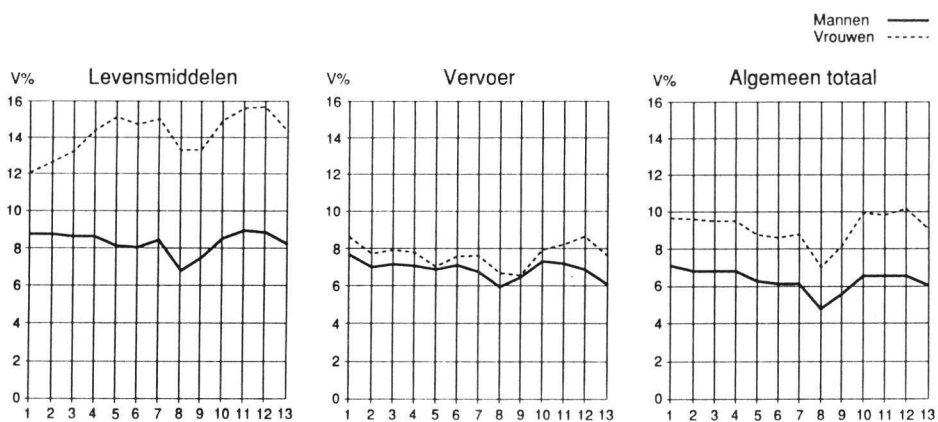
- Berekende gegevens: V%, FR, GD en PERS en soms ook HFR
- Tijdvakken waarover berekeningen zijn gemaakt: vier weken, kwartaal en jaar
- In de tabellen en grafieken opgenomen onderwerpen:
 - bedrijf
 - produktie, administratie en niet-onderverdeeld
 - bedrijfsgroep
 - provincie
 - algemeen totaal
- Lijst van de bedrijven: van alle in het overzicht opgenomen bedrijven zijn codenummer, naam en vestigingsplaats vermeld

- Streefdatum van verschijning: mei/juni van opvolgende jaar

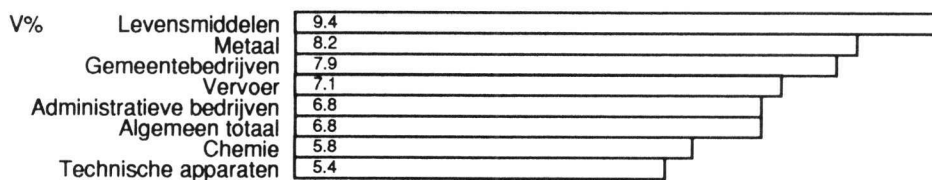
Ter illustratie van een onderdeel van het jaaroverzicht treft men hieronder drie grafieken aan, die het verzuimpercentage over de 13 perioden van vier weken in 1990 voor drie groeperingen weergeven.

GRAFIEKEN PER BEDRIJFSGROEP

13 perioden van vier weken in 1990

Het tweede voorbeeld betreft een diagram met de onderlinge volgorde van een aantal bedrijfspgroepen. In dit geval gaat het om het verzuimpercentage (V%) voor mannelijke en vrouwelijke werknemers te zamen in 1990.

Verder treft men op pag. 14, eveneens ter illustratie, de ziekteverzuimcijfers aan over de jaren 1968 tot en met 1990, zoals die in het jaaroverzicht 1990 staan vermeld.

Tabel 1 Verzuimpercentage (V%), verzuimfrequentie (FR), gemiddelde verzuimduur (GD) en bijbehorende personeelsomvang (PERS) over 1968 tot en met 1990

JAAR	MANNELIJKE WERKNEMERS				VROUWELIJKE WERKNEMERS				TOTAAL AANTAL WERKNEMERS			
	V%	FR	GD	PERS	V%	FR	GD	PERS	V%	FR	GD	PERS
1968	7,2	156	16,8	237824	6,8	227	10,9	28928	7,2	164	16,0	266752
1969	7,7	175	16,2	277799	8,1	252	11,8	40853	7,8	185	15,5	318652
1970	7,6	165	16,6	298539	8,4	258	11,8	43076	7,7	177	15,7	341615
1971	7,6	167	16,6	292628	9,1	263	12,6	42352	7,8	179	15,9	334980
1972	7,6	162	17,1	307865	8,9	251	12,9	46064	7,8	174	16,4	353929
1973	8,3	171	17,7	308429	10,1	259	14,2	47072	8,5	183	16,9	355501
1974	8,7	184	17,3	311382	10,6	284	13,6	49894	9,0	198	16,6	361276
1975	8,5	177	17,6	304055	10,5	276	13,9	47134	8,8	190	16,9	351189
1976	9,0	185	17,9	300351	11,0	285	14,2	48391	9,3	199	17,1	348742
1977	9,2	190	17,7	288028	11,5	299	14,0	47096	9,5	205	16,9	335124
1978	9,7	204	17,3	274023	12,0	318	13,7	44964	10,0	220	16,6	318987
1979	9,7	197	17,9	261674	12,0	305	14,3	38678	10,0	211	17,2	300352
1980	9,1	193	17,1	252782	11,3	298	13,8	37027	9,4	206	16,6	289809
1981	8,2	184	16,3	250721	10,9	295	13,5	36704	8,5	198	15,7	287425
1982	7,8	182	15,6	239621	10,3	287	13,1	35104	8,1	195	15,2	274725
1983	7,2	169	15,4	223743	9,4	274	12,4	32420	7,5	182	14,9	256163
1984	6,9	172	14,7	205431	9,2	270	12,4	31718	7,2	185	14,2	237149
1985	6,6	166	14,5	208498	8,6	254	12,4	32131	6,9	178	14,1	240629
1986	6,6	171	14,2	208042	8,4	263	11,7	33515	6,9	184	13,7	241557
1987	6,3	169	13,6	191061	8,7	257	12,3	32982	6,7	182	13,3	224043
1988	6,2	166	13,8	180991	8,7	260	12,3	31449	6,6	180	13,4	212440
1989	6,4	169	13,8	170726	8,8	257	12,4	31351	6,8	183	13,5	202077
1990	6,3	163	14,1	166507	9,1	249	13,3	33455	6,8	178	13,9	199962

V% = aantal verzuimde kalenderdagen per 100 kalenderdagen
 FR = meldingsfrequentie: aantal verzuimmeldingen per 100 werknemers per jaar
 GD = schatting gemiddelde verzuimduur in kalenderdagen per verzuimgeval
 PERS = gemiddelde personeelsomvang

3.4. Het verkorte jaaroverzicht

Het verkorte jaaroverzicht is ontleend aan het jaaroverzicht met dien verstande dat gegevens met een vertrouwelijke karakter, zoals bijvoorbeeld die per bedrijf, er niet in opgenomen zijn.

Deze sedert 1971 samengestelde jaaroverzichten spelen een belangrijke rol bij het verstrekken van documentatie over verzuim aan "derden".

4. DEFINITIES, PRAKTISCHE AFSPRAKEN EN FORMULES

4.1. Definities van begrippen

De NIPG-verzuimstatistiek tracht zich zoveel mogelijk te houden aan de bepalingen van de Ziektewet, al kunnen deze niet altijd tot in bijzonderheden worden gevolgd. De volgende definities worden gehanteerd:

Verzuim

Onder verzuim wordt - op basis van artikel 19 van de Ziektewet - verstaan de afwezigheid van het werk wegens ziekte, ongeval, gebrek, zwangerschap of bevalling.

Verzuimgeval

Ieder geval van afwezigheid wegens arbeidsongeschiktheid, dat valt in de termen van de Ziektewet, geldt als verzuimgeval. Dus gevallen van afwezigheid in verband met cursussen, ondernemingsraadactiviteiten, vakantie, militaire dienst, etc. vallen buiten de definitie.

Verzuimdag

Iedere kalenderdag - geen dag uitgezonderd - die een werknemer verzuimt wegens arbeidsongeschiktheid in de termen van de Ziektewet, is voor de NIPG-verzuimstatistiek een verzuimdag.

4.2. Praktische afspraken over begin en einde verzuim

Begin verzuim

Als eerste dag van het verzuim wordt de eerste dag geteld, waarop wordt verzuimd, of het werk tijdens de werktijd wordt gestaakt.

Voor een goede gang van zaken zijn de volgende afspraken gemaakt:

Een werknemer, die in de loop van de dag het werk neerlegt en de dag daarop het werk hervat, verzuimt één dag.

Een werknemer, die zich ziek meldt, maar nog dezelfde dag weer aan het werk gaat, verzuimt niet.

Een kort bezoek aan tandarts, arts, specialist etc. wordt niet tot verzuim gerekend.

Einde verzuim

Verzuim geldt niet langer als verzuim zodra de werknemer:

- a) het werk volledig of gedeeltelijk hervat
- b) overlijdt
- c) het dienstverband beëindigt (pension, VUT, SUM, ontslag)
- d) niet langer in aanmerking komt voor een uitkering krachtens de Ziektewet ("uitgetrokken" is, dat wil zeggen de wachttijd voor de WAO heeft vervuld)
- e) langer dan een jaar het werk wegens arbeidsongeschiktheid verzuimt.

Van deze vijf punten gaat alleen het eerste samen met werkhervatting in het bedrijf. Een herstelmelding is hier dus terecht. Bij punt b t/m e is werkhervatting op de aangegeven datum onmogelijk of onjuist. Een bijbehorende herstelmelding is hier dus niet op zijn plaats, al wordt het aantal zieken en de personeelssterkte met één verminderd. Van deze vermindering dient onder "eventuele toelichting op het bovenstaande" een aantekening te worden gemaakt op het WOV-formulier (zie voorbeeld, pagina 6).

Bovenstaande maakt ook duidelijk dat de personeelssterkte op het WOV-formulier meestal lager is dan die binnen het bedrijf, omdat werknemers met een volledige WAO-uitkering gedurende het eerste jaar nog in dienst zijn, terwijl ze voor de NIPG-verzuimstatistiek in feite niet meer tot de potentiële zieken behoren.

4.3. Formules van verzuimaten met cijfervoorbeelden

De in deze brochure opgenomen formules zijn geheel toegespitst op de NIPG-verzuimstatistiek. De toegevoegde getallenvoorbeelden komen overeen met de ingevulde WEKELIJKSE OPGAVE VERZUIM op pag. 6.

$$V\% = \frac{100 \times \text{totaal kolom aantal zieken}}{7 \times \text{gemiddelde personeelssterkte}} \quad \text{of} \quad \frac{100 \times \text{totaal kolom aantal zieken}}{\text{totaal kolom personeelssterkte}}$$

$$V\% \text{ mannelijke werknemers} = \frac{100 \times 679}{8759} = 7,8$$

$$V\% \text{ vrouwelijke werknemers} = \frac{100 \times 163}{7 \times 257} = 9,1$$

$$FR = \frac{100 \times \text{totaal aantal verzuimmeldingen}}{\text{gemiddelde personeelssterkte}}$$

$$FR \text{ mannelijke werknemers} = \frac{100 \times 25}{1251} = 2,0$$

$$FR \text{ vrouwelijke werknemers} = \frac{100 \times 10}{257} = 3,9$$

$$HFR = \frac{100 \times \text{totaal aantal herstelmeldingen}}{\text{gemiddelde personeelssterkte}}$$

$$HFR \text{ mannelijke werknemers} = \frac{100 \times 31}{1251} = 2,5$$

$$HFR \text{ vrouwelijke werknemers} = \frac{100 \times 13}{257} = 5,1$$

Bovendien geldt - voor tijdvakken langer dan een week - als formule voor de berekening van de schatting van de gemiddelde verzuimduur in kalenderdagen per geval:

$$GD = \frac{2 \times \text{totaal kolom aantal zieken}}{\text{totaal aantal (verzuimmeldingen + herstelmeldingen)}}$$

5. RECENTE PUBLIKATIES VAN HET NIPG OVER ZIEKTEVERZUIM

DRAAISMA, D. Ziekteverzuim, WAO-intrede en verzekeringsvorm in de Ziek-tewet; een onderzoek onder 119 bedrijven naar de achtergronden van verschillen in arbeidsongeschiktheid bij Afdelingskassen, Eigen-Risicodragers en Omslagleden. Den Haag, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 1983.

DRAAISMA, D. & SMULDERS, P.G.W. Ziekteverzuim en het bedrijf. Leiden, Stenfert Kroese, 1978.

DIJKSTRA, A. Leeftijdsspecifieke verschillen in gezondheid en ziekteverzuim tussen deeltijdwerkers, voltijdwerkers en overwerkers. In: J. VON GRUMBKOW & J.J. GODSCHALK (red.). Sociale aspecten van arbeidstijdverkorting. Lisse, Swets & Zeitlinger, 1984 pp. 145-51

KOMPIER, M.A.J. & F.H.G. MARCELISSEN. Handboek werkstress; systematische aanpak voor de bedrijfspraktijk. Amsterdam, NIA, 1990.

NIPG/TNO. Het ziekteverzuim in 1985; verkort overzicht op basis van de NIPG/TNO verzuimstatistiek. Leiden, NIPG/TNO, 1986.

NIPG/TNO. Het ziekteverzuim in 1986; verkort overzicht op basis van de NIPG/TNO verzuimstatistiek. Leiden, NIPG/TNO, 1987.

NIPG/TNO. Het ziekteverzuim in 1987; verkort overzicht op basis van de NIPG/TNO verzuimstatistiek. Leiden, NIPG/TNO, 1988.

NIPG/TNO. Het ziekteverzuim in 1988; verkort overzicht op basis van de NIPG/TNO verzuimstatistiek. Leiden, NIPG/TNO, 1989.

NIPG/TNO. Het ziekteverzuim in 1989; verkort overzicht op basis van de NIPG/TNO verzuimstatistiek. Leiden, NIPG/TNO, 1990.

SMULDERS, P.G.W. Balans van 30 jaar ziekteverzuimonderzoek; de resultaten van 318 studies samengevat. Leiden, NIPG/TNO, 1984 (Bestelnummer: 84003; f. 35,--).

SMULDERS, P.G.W. Bedrijfskenmerken en ziekteverzuim in de jaren zestig en tachtig: een vergelijkende studie. Leiden, NIPG/TNO, 1984. Proefschrift Maastricht (Bestelnummer: 84014; f. 36,75).

SMULDERS, P.G.W. Bedrijfsklimaat en ziekteverzuim. Den Haag, Stichting Maatschappij en Onderneming, 1985 (SMO-Informatief, 1985; 4).

SMULDERS, P.G.W. Onderzoek en aanpak van het verzuim in een groot Nederlands metaalbedrijf. In: VROOLAND, V.Ch (RED.). Werk en gezondheid; over ziekteverzuim en humanisering van de arbeid. Alphen aan den Rijn, Samson, 1982; pp. 188-98

SMULDERS, P.G.W. Veranderingskundige conclusies rond verzuim uit ervaringen bij een groot metaalbedrijf. In: VROOLAND, V.Ch. (RED.). Werk en gezondheid; over ziekteverzuim en humanisering van de arbeid. Alphen aan den Rijn, Samson, 1982; pp. 199-210

SMULDERS, P.G.W. Recent onderzoek rond ziekteverzuim (redactioneel in themanummer). T.soc. Gezondheidszorg 63 (1985) 8 pp. 301

SMULDERS, P.G.W., A. DIJKSTRA, P. VAN LEEUWEN & D. DRAAISMA. Enige achtergronden van het dalend ziekteverzuim in Nederland; resultaten van een secundaire analyse van de NIPG/TNO-ziekteverzuimstatistiek. Den Haag, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 1983.

SMULDERS, P.G.W., P. VAN LEEUWEN & W.N. VAN NOOTEN. Werkloosheid en ziekteverzuim; theorie en longitudinaal onderzoek. Gezondheid & Samenleving 4 (1983) 1 pp. 23-31

SMULDERS, P.G.W. & J.S. SIKKEMA-DE GRAAFF. Verzekeringsvorm en controlevorm voor de Ziektewet. T. soc. Gezondheidszorg 63 (1985) 8 pp. 322-7

SMULDERS, P.G.W. & T.J. VEERMAN (red.). Handboek ziekteverzuim; gids voor het bedrijfsleven. Den Haag, Delwel, 1990.

WINTER, C.R. DE. Het effect van wel of niet bevorderd worden op verzuim. T.soc. Gezondheidszorg 63 (1985) 8 pp. 320

WINTER, C.R. DE. Arbeid, gezondheid en verzuim als voorspellers van uitval uit het werk. Proefschrift RU Limburg, Maastricht, 23 mei 1991.

Reprografie NIPG-TNO
Projectnummer: 3701